

FI lausuntopyyntö VV

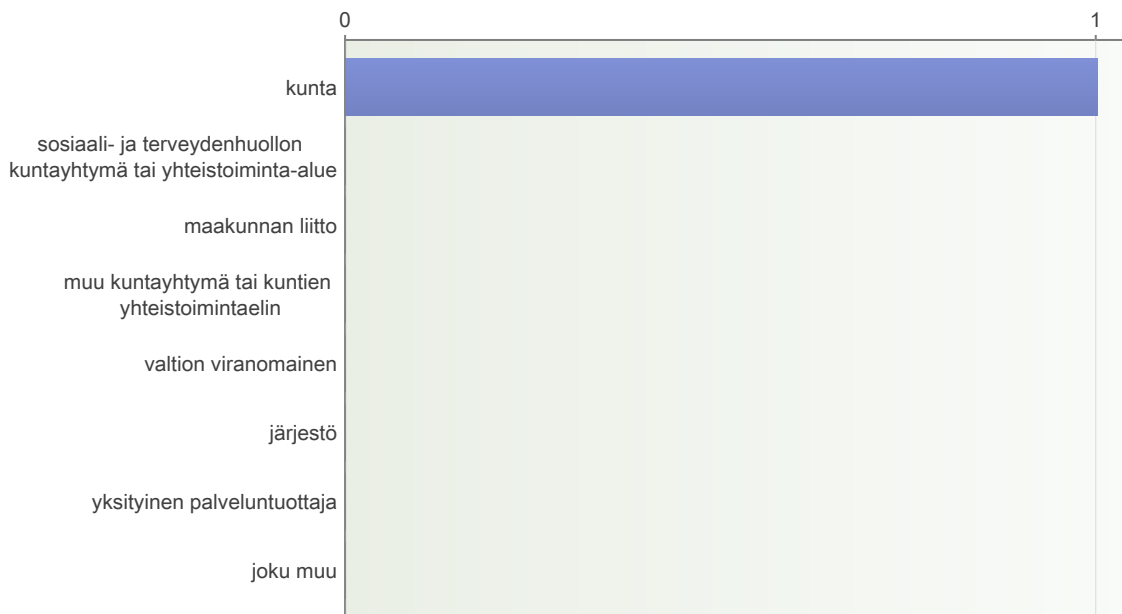
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Orimattilan kaupunki	Päivi Pitkänen	paivi.pitkanen@orimattila.fi	8.3.2017 ja 20.3.2017	perusturvalautakunta ja kaupunginhallitus

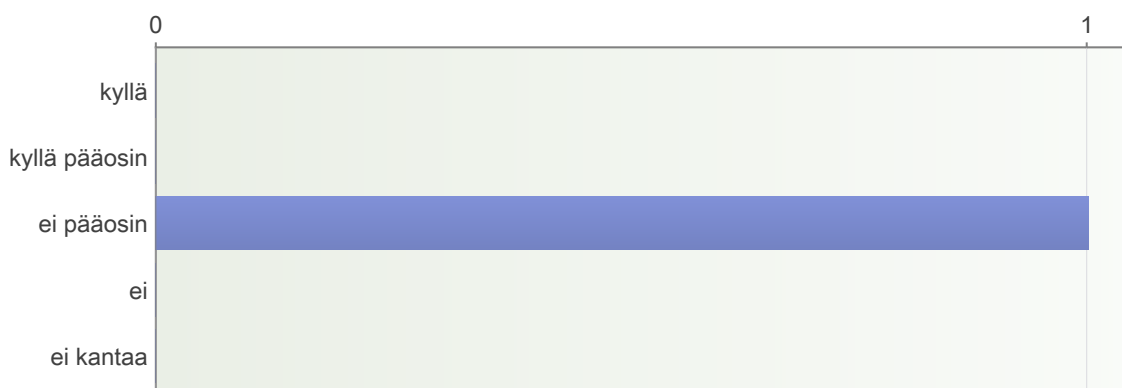
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

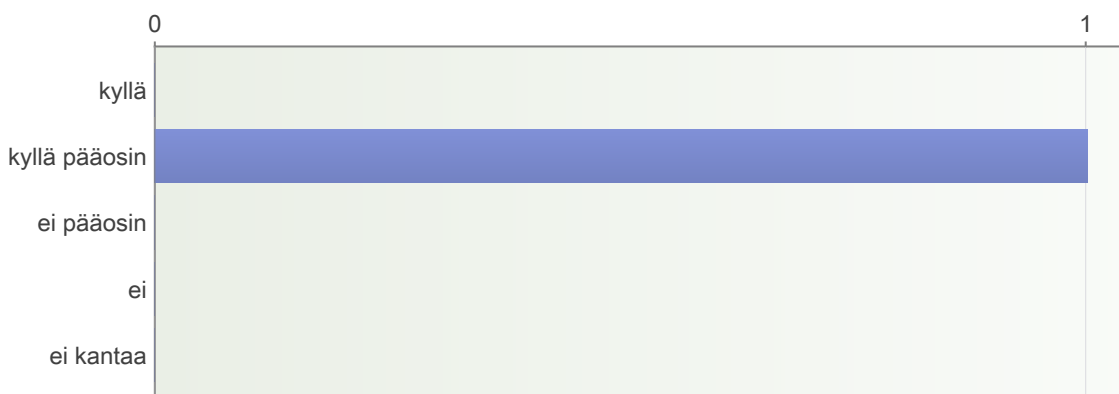
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Väestön terveys- ja hyvinvointieroihin vaikuttavat mm. koulutus- ja tulotaso, joten pelkästään valinnanvapaus palveluissa ei kavenna näitä eroja. Pitkäjänteisellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimilla ja ennaltaehkäisevällä työllä voidaan vaikuttaa väestön terveys- ja hyvinvointieroihin. Valinnanvapaus edistää osaltaan palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, mikäli se toimii hyvin muuallakin kuin kasvukeskuksissa ja isommissa kaupungeissa. Nähtäväksi jää, miten eri toimijat pärjäävät kilpailussa ja kuinka laajaa toimintayksikköverkkoa ne pystyvät pitämään. Riskinä on, että pienistä kunnista ja syrjäisemmilta alueilta palvelut vähenevät keskittämisen myötä. Tällöin valinnanvapauden toteutuminen ja aiempaa nopeampi hoitoon pääsy perustason palveluihin ei toteudu yhdenvertaisesti.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusmahdollisuudet paranevat niiden palvelujen osalta, jotka ovat suoran valinnanvapauden piirissä. On keskeistä, että lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista tulevat säännökset päätöksenteon tukemisesta. Näin turvataan potilaan / asiakkaan mahdollisuus saada tukea omaa hoitoaan koskeviin valintoihin ja päätöksentekoon, jos hänellä esim. kehitysvamma, muistisairaus vaikeuttavat vaihtoehtojen valintaa omassa hoidossa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

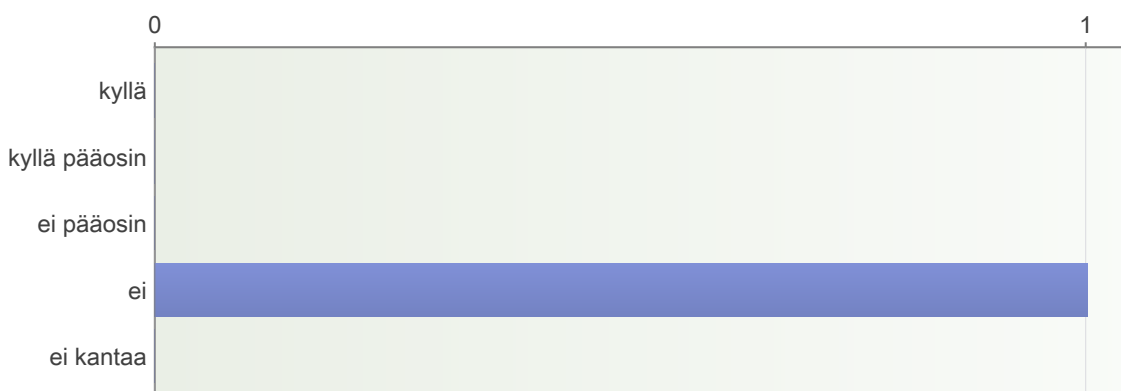
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus toimii, jos asiakkaalla on asuinpaikkansa lähellä riittävästi palveluja tai että esim. julkinen liikenne mahdollistaa palveluihin hakeutumisen. Yhdenvertaisuuden kannalta on myös keskeistä, että asiakasmaksut / omavastuuosuudet pysyvät kohtuullisina ja miten matkakustannukset korvataan.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

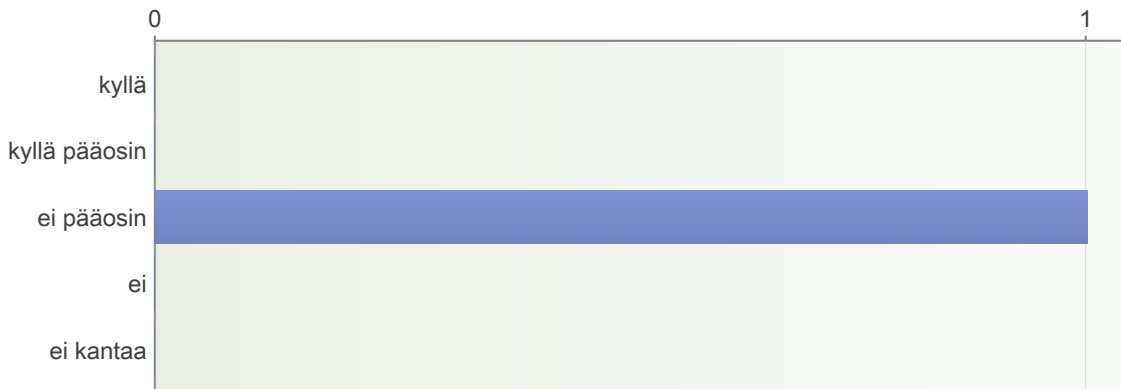
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksesta ei käy ilmi, miten asiakkaan eri toimijolla (yksityinen, julkinen, muu toimija) käyttämät palvelut sovitetaan yhteen. Monissa hoitoprosesseissa (esim. päihde- ja mielenterveys, lastensuojelu) myös perhe ja asiakkaan lähiyhteisö tulee ottaa huomioon - miten tämä toimii, jos palvelujen integraatio ei toimi eri tuottajien välillä ?

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

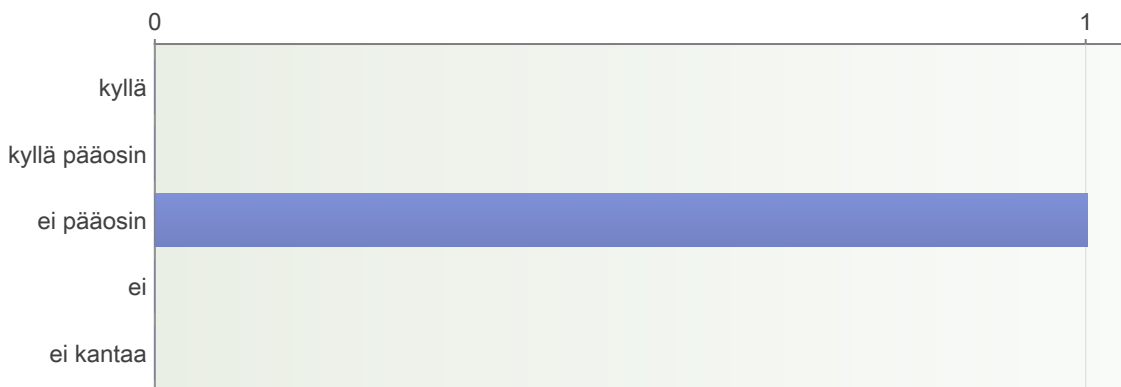
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakaan uudistuksen alkuvaiheessa ei pystytä hillitsemään kustannusten kasvua. Palvelujen tarjonnan kasvaessa myös palvelujen kysyntä kasvaa esim. suun terveydenhuolto. Uudistus tuo myös uusia erilaisia hallintoon ja palvelujen järjestämiseen liittyviä kustannuksia esim. tietojärjestelmät, henkilökohtainen budjetti.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

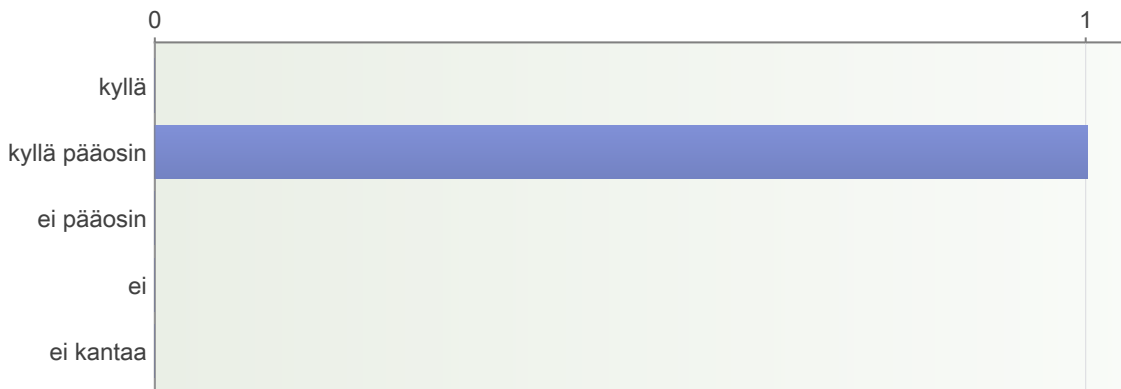
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaat voivat valita palvelun tuottajansa niistä toimijoista, jotka maakunta on valinnut. Asiakas voi vuoden välein vaihtaa tuottajaa, jos ei ole tyytyväinen esim. palveluun. Mutta miten kuntalainen voi vaikuttaa siihen, jos hänen asuinpaikkakunnaltaan lähipalvelut loppuvat keskittämisen myötä? Miten yhdenvertaisesti hän voi saavuttaa tarvitsemansa palvelut (esim. matkakulut).

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

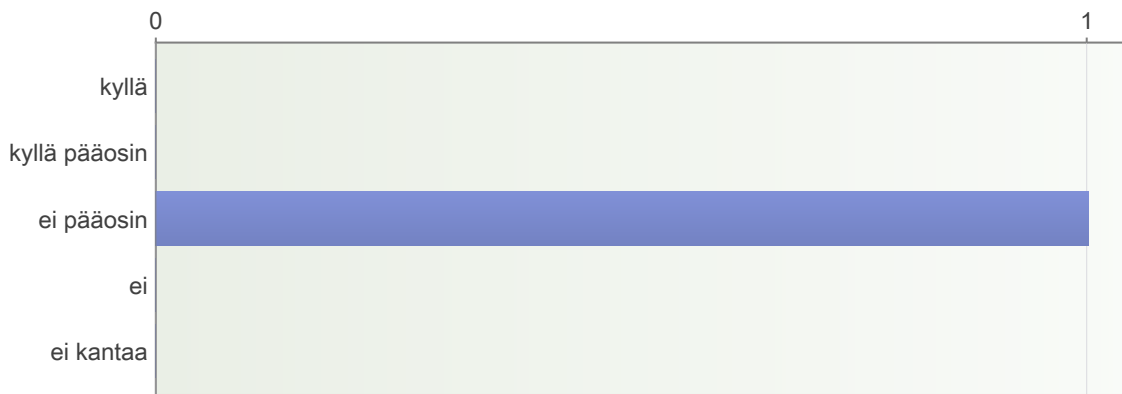
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Eri toimijoiden on varmistettava pysymisensä palvelun tuottajina ja se edellyttää asiakaslähtöisten toimintatapojen sekä kustannustehokkuuden kehittämistä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

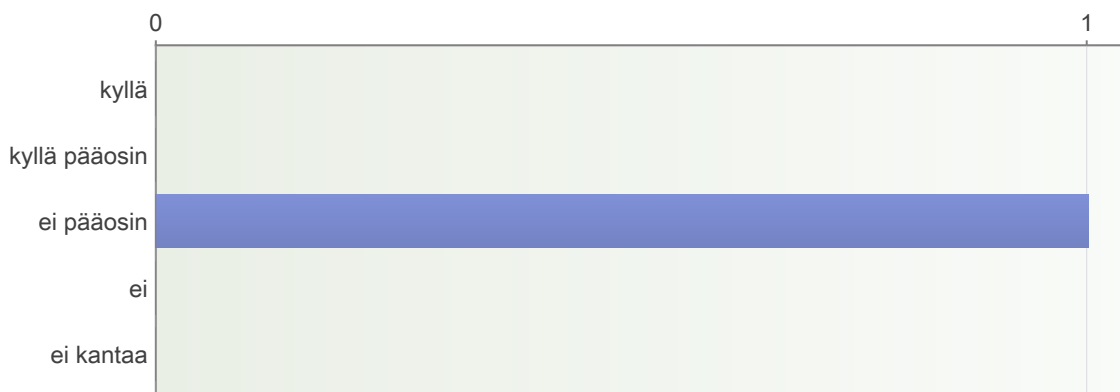

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

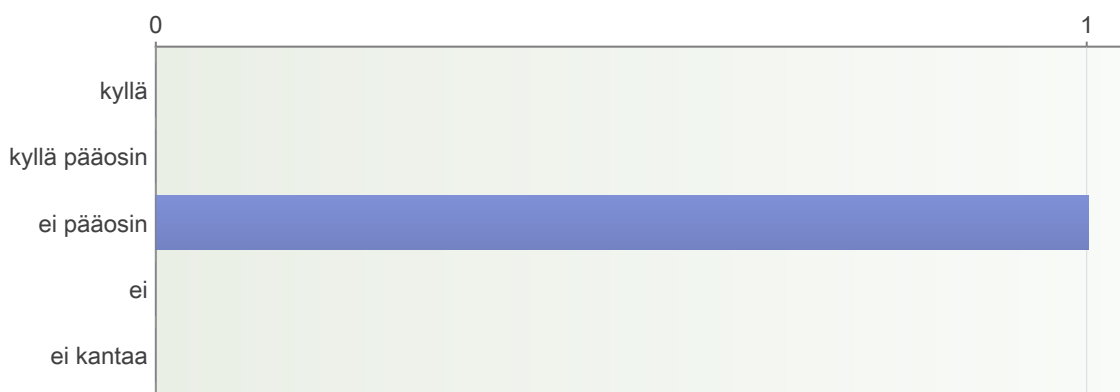
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset vaativat tarkentamista. Keskeistä on, että suoran valinnan palvelujen tuottajalla säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta myös silloin, kun asiakas käyttää maksuseteliä.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

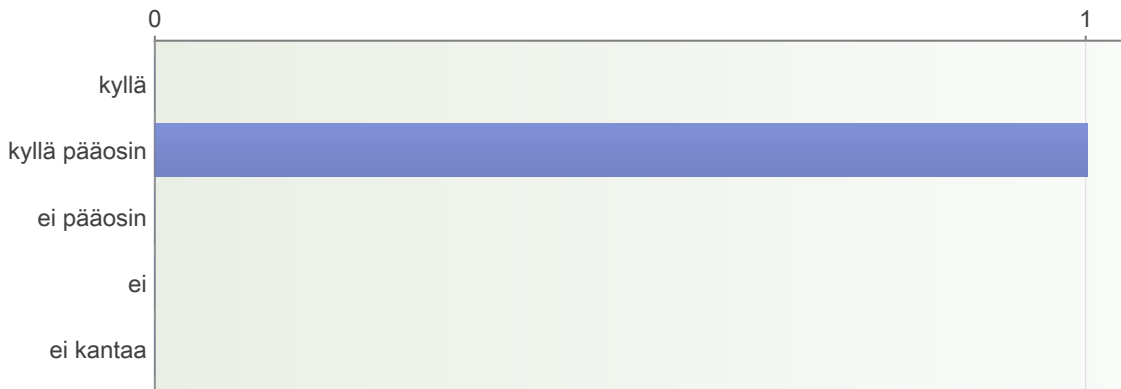
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellyttää, että palvelujen tuottaja antaa asiakkaalle riittävästi tietoa ja ohjausta valinnan tueksi.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

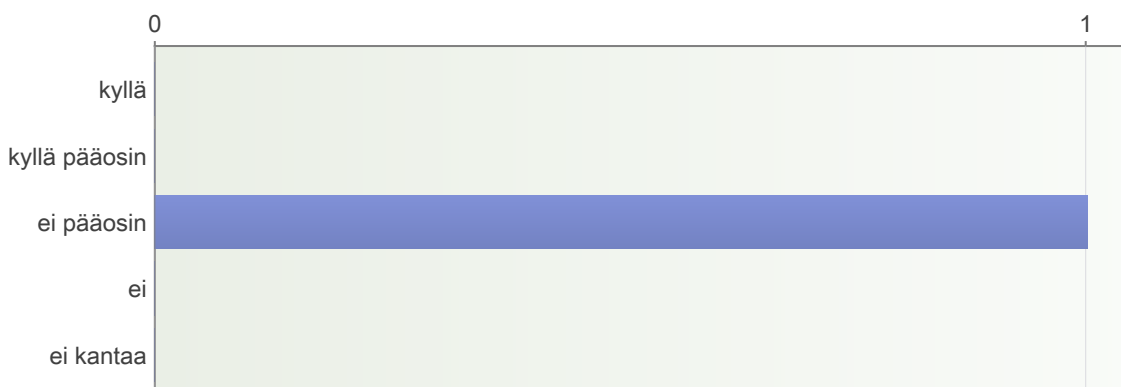
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on oikeus valita mm. maakunnan liikelaitos, perustason toimipiste, erityistason toimipiste ja lisäksi käyttöön tulevat asiakasseteli, palveluseteli ja henkilökohtainen budjetti. Valinnanvapausmalli tuottaa monimutkaisen mallin, jossa asiakkaan on tehtävä monia valintoja palveluja saadakseen. Palvelujen tuottajien määrässä eroja tulee olemaan sekä maakuntien välillä että myös niiden sisällä, jolloin yhdenvertaisuus ei toteudu.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

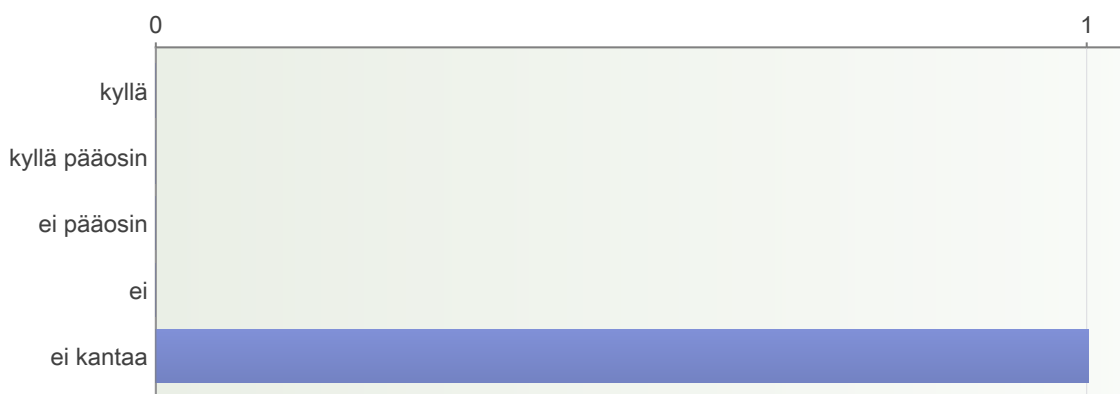
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen on annettava asiakkaalle riittävästi tietoa ja ohjausta palvelujen tuottajista.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

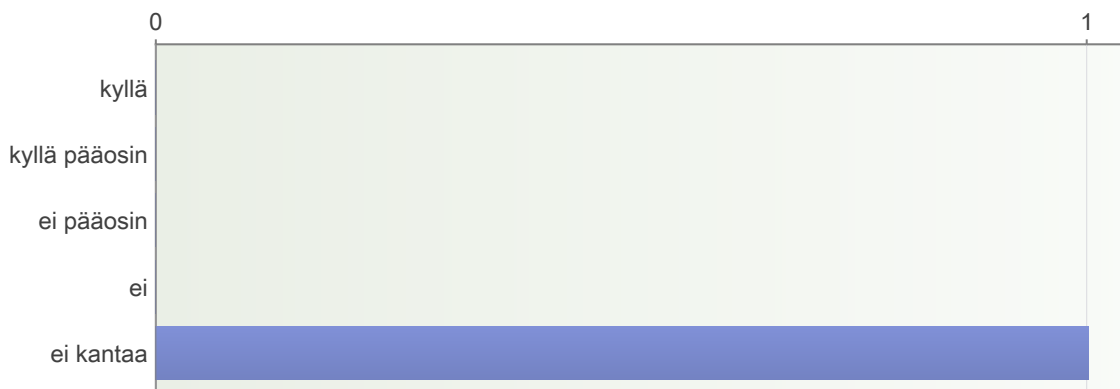

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

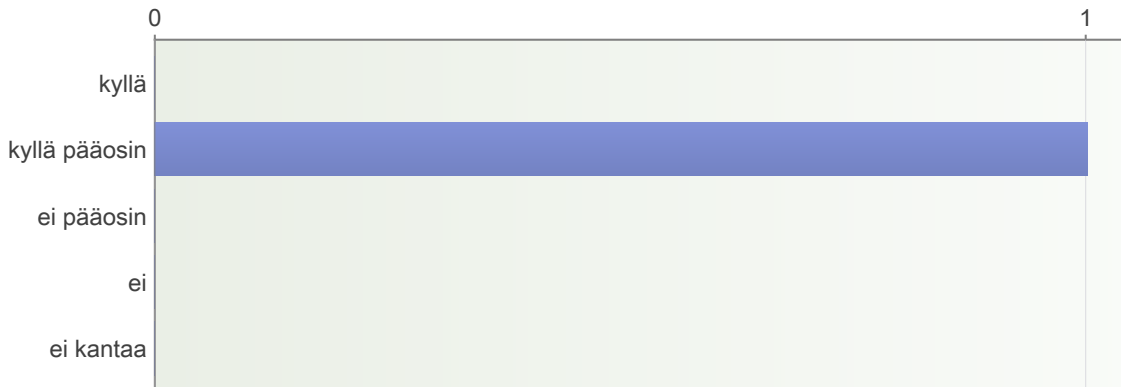

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

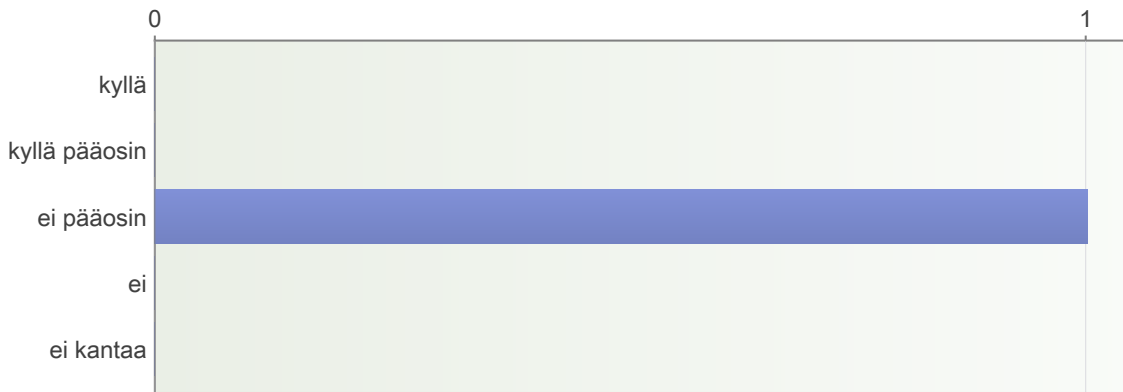
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti edellyttää selkeitä ohjeita, asiakkaan tukea ja ohjausta valinnoissa sekä budjetin riittävyyden säännöllistä arviointia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

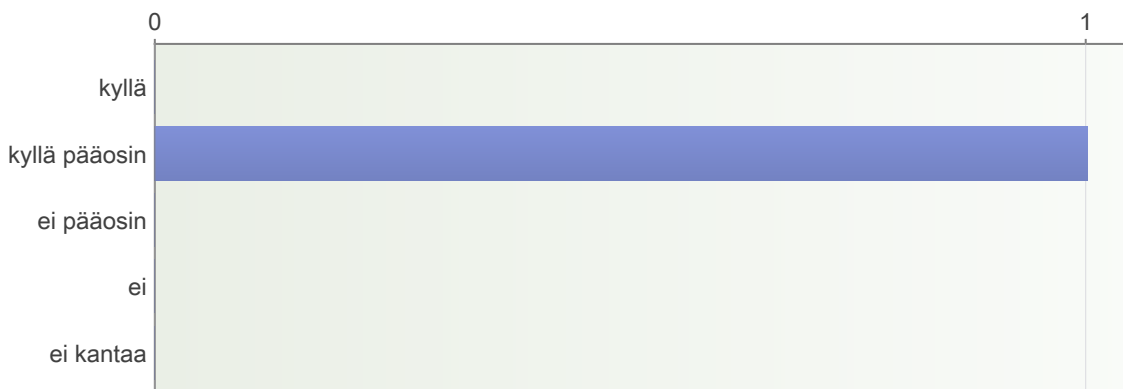
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys tuetusta päätöksenteosta on epäselvä ja siihen ei sisälly vaikutusten arviointia. Uuden valinnanvapauslain myötä tuettu päätöksenteko on ilmeisen tarpeellista, mutta se edellyttää ammatillista osaamista ja siihen pitää varata resursseja.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

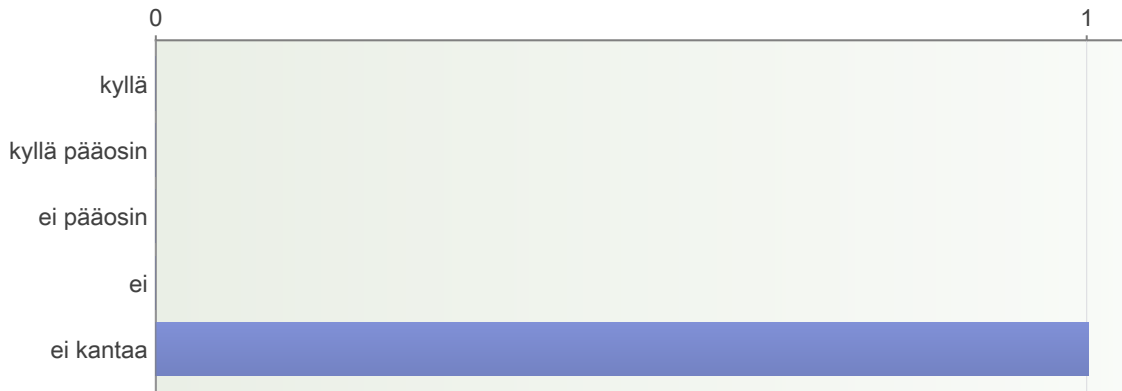

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

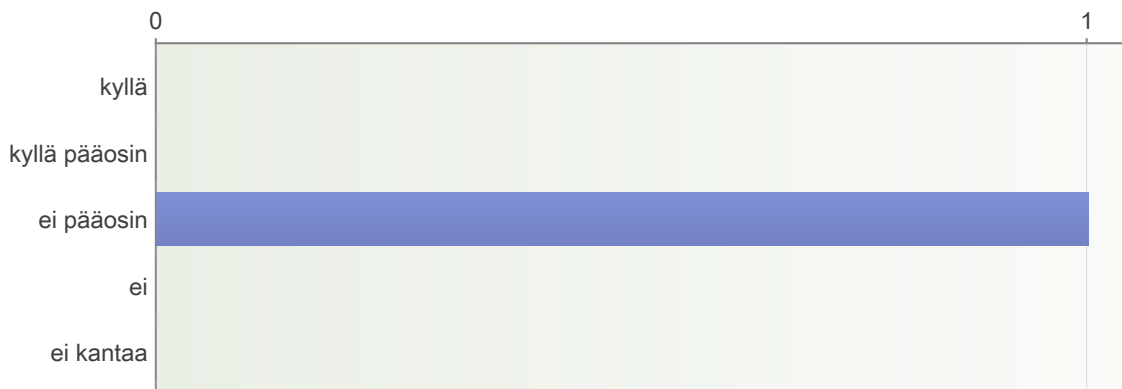

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

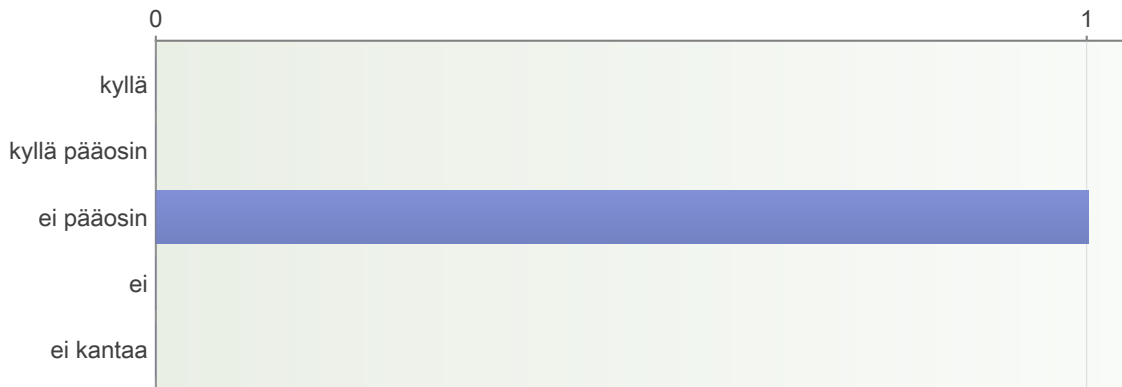
Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisvelvoite hajauttaa edelleen palveluverkkoa ja vaikeuttaa tavoiteltua integraatiota. Palvelujen tuottajan velvoitteet eivät saisi luoda kynnystä palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle esim. pienet tuottajat.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

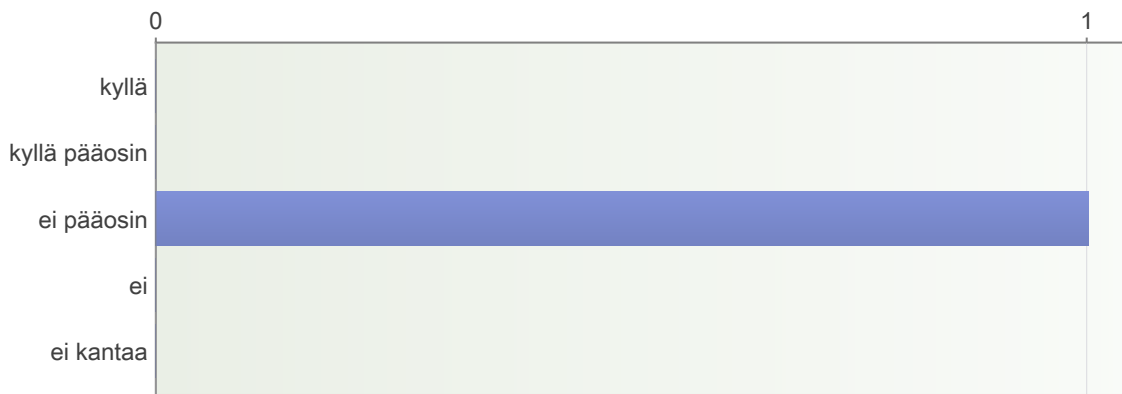
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nähtäväksi jää miten asiakkaat listautuvat eri palveluntuottajille ja käykö niin, että osalle palveluntuottajia listautuu perusterveitä asiakkaita ja osalle monisairaita, paljon palveluja käyttäviä asiakkaita, jolloin kustannukset ovat suuremmat. Näin ollen osalla palveluntuottajista kiinteä korvaus hyvinkin kattaa kulut ja osalla taas se ei riitä turvaamaan palvelujen rahoitusta. Maakunta voisi määritellä erikseen erityisiä ryhmäkohtaisia kiinteitä korvauksia, jotka ottavat paremmin huomioon monisairaajat ja paljon palveluja käyttävät asiakkaat.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

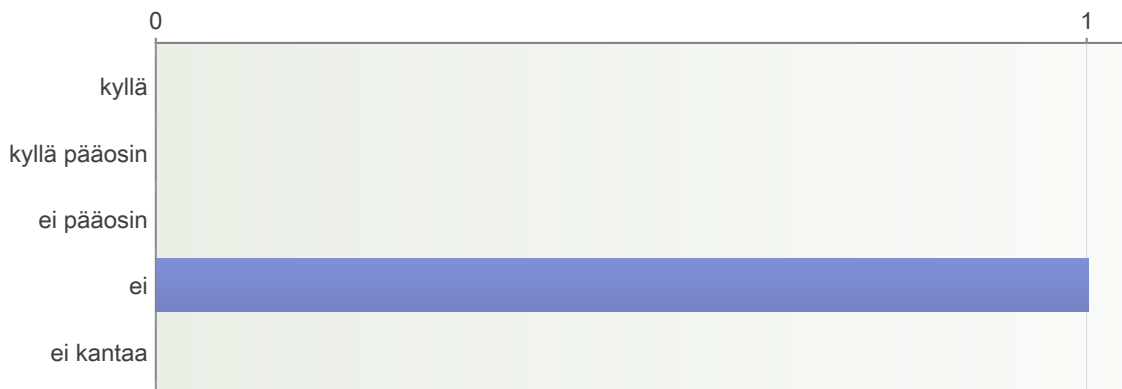
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat epäselviä ja monilta osin todetaan, että valtioneuvoston asetuksilla voidaan antaa tarkempia säännöksiä. Maakunnan tulee asettaa suoran valinnan palvelun tuottajalle korvausten perusteiksi myös palvelujen laatuun, kustannustehokkuuteen sekä vaikuttavuuteen liittyviä mittareita ja perusteita.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Muutoksen laajuuteen nähden tarvitaan pidemmät siirtymäajat esim. valinnanvapauden toteuttamiseen.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

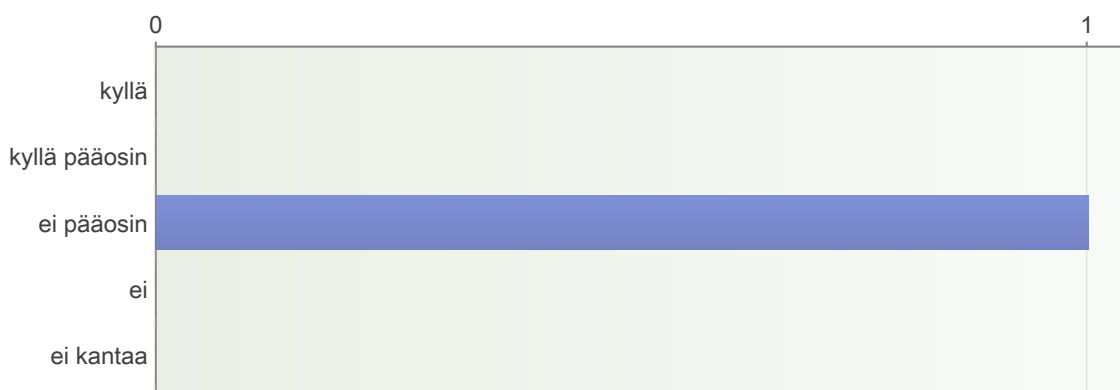

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

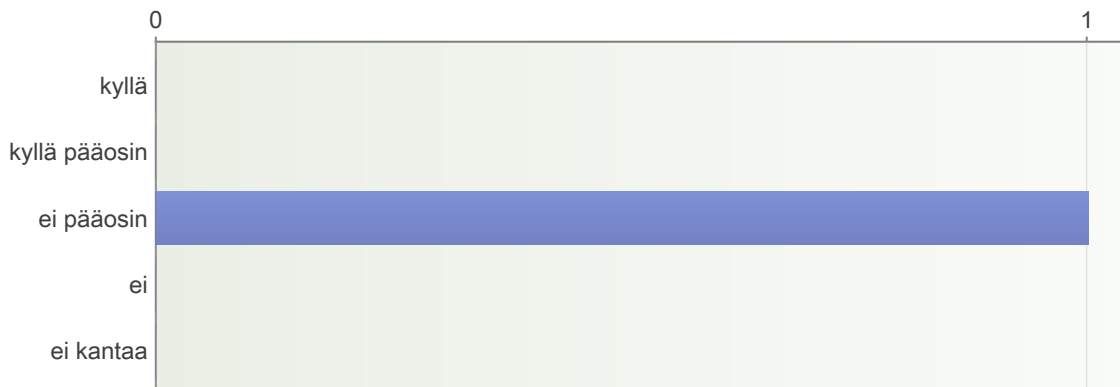
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoita syntyy todennäköisimmin kasvukeskuksiin ja nähtäväksi jää tuleeko pienempiin kuntiin toimipisteitä. Pienten yritysten ja kolmannen sektorin mahdollisuus olla palvelujen tuottajina tulee turvata, jotta palvelujen tuotanto ei keskity pelkästään isoille yrityksille.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

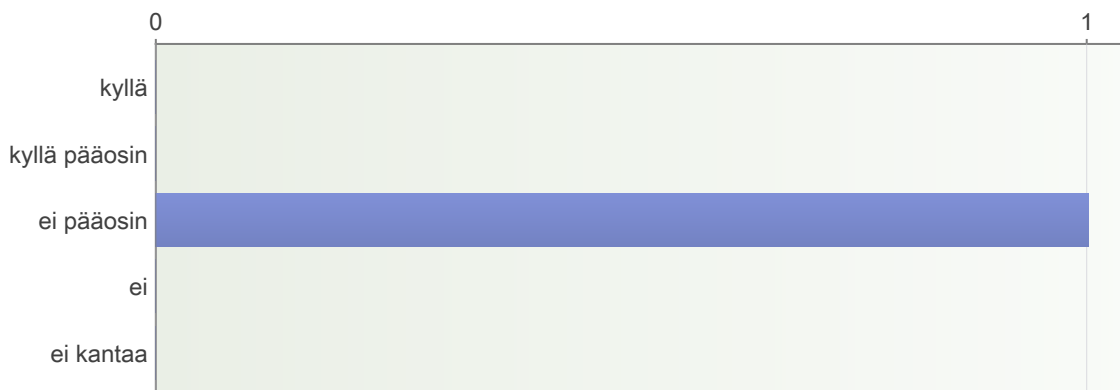
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden kasvaessa hoitoon pääsy todennäköisesti nopeutuu, kun palvelujen tuottajat kilpailevat asiakkaista. Jos asiakkaan palveluprosessissa sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio ei toimi, niin asiakas voi tippua hoitojen / palvelujen väliin.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

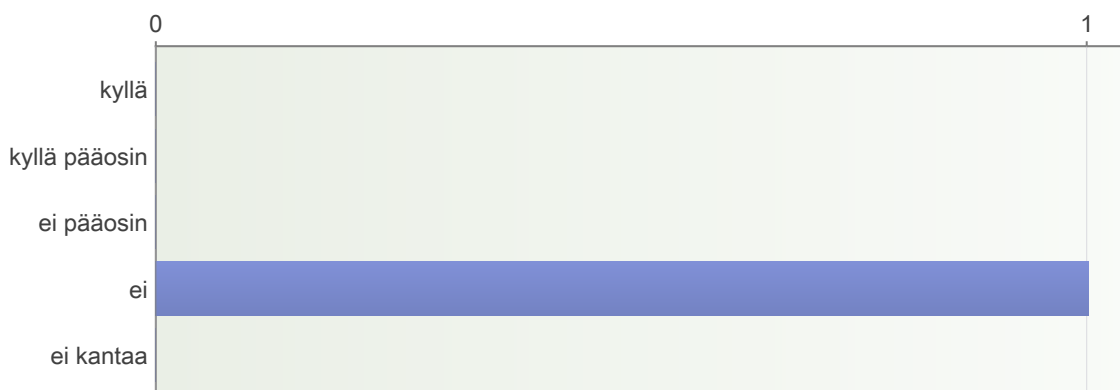
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisveloitteella tulee olla pidempi siirtymäaika ja tulee myös varmistaa, että hammashoidon perustason palvelut säilyvät lähipalveluna.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi sen laajuuteen nähden. Voidaanko uudistus toteuttaa vaiheittain ja esim. pilotoimalla valinnanvapautta jossain maakunnassa ensin?

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on aloittanut toimintansa 2017 alusta. Eri toimijoiden yhdistyminen yhdeksi organisaatioksi edellyttää laajaa muutos- ja kehittämistyötä lähivuosina. Samaan aikaan alkaa maakuntaan ja sote - lainsäädäntöön liittyvien muutosten valmistelu esim. valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvä yhtiöittäminen. Valtakunnallisessa valmistelussa tulisi olla pidemmät siirtymäajat sekä myös tarkempaa vaikutusten arviointia esim. valinnanvapauden vaikutukset, kustannusvaikutukset. Lisäksi eri toimijoille tulee tarjota tukea ja resursseja muutoksen valmisteluun.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä tulee varmistaa palveluketjun asiakaslähtöinen integraatio, jotta ei synny turhaa palvelujen pirstaloitumista. Nyt esitetty valinnanvapausmalli on monimutkainen ja sen käyttöönotto vaatii pilotointia ja pidemmän siirtymäajan. Palvelukokonaisuuksien tulee mahdollistaa erityyppisten tuottajien (julkisten/ yksityisten, suurten / pienten) toiminnan. Tuottajien korvausmenettely ei saisi kannustaa palvelujen ylitarjontaan eikä alitarjontaan. Asiakkaiden asema ja oikeudet vahvistuvat, kun syntyy tarpeeksi tuotantoa takaamaan valinnanvaraa asiakkaille sekä vertailutietoa valintojen tueksi. Kansallisessa ohjauksessa tulee ottaa huomioon alueelliset ja väestöryhmittäiset erot palvelutarpeissa ja palvelutuotannossa sekä estää palvelujen epäoikeudenmukaista jakautumista.

Kokonaisuutena lakiluonnoksessa on monia epäselviä kohtia, se on vaikeaselkoinen ja lausuntopyyntöissä todetaan, että lakiluonnosta täydennetään ja tarkennetaan vielä useiden säännösten osalta lausuntokierroksen aikana. Näin ollen lausuntopyyntöissä on useita kohtia, joihin on mahdotonta ottaa kantaa tässä vaiheessa, kun valmistelu on keskeneräinen ja vaikuttavuusarviointi on vähäistä suhteessa muutoksen laajuuteen.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.